

Studie naar de kleurkeuze van de steen voor Heerjansdam

Om de kleurkeuze te bepalen en te onderbouwen wordt er gekeken naar de directe omgeving en de omgeving in een straal van circa 10km. [REDACTED], die als landschapsarchitect betrokken is bij het project gaf aan de kleur te bepalen vanaf de Waal. Hoe zit het kleurbeeld eruit van Heerjansdam gezien vanaf een afstand, bijvoorbeeld vanaf de Waal. Het kleurbeeld kun je ook historisch bekijken. Nu gezien vanaf de ingedamde zijtak van de Waal zie je vooral de uitbreidingen van eind jaren 50 tot de late jaren 70. Duidelijk een periode waar historie van een locatie er minder toe deed. Eigenlijk zijn de woningen en de verkavelingen een expressie van de “vooruitgang” en niet van historisch besef. De kleurkeuze van de steen werd eerder bepaald om duidelijk te maken dat een buurt bij elkaar hoorde, of om de economische reden dat deze domweg het goedkoopste en voldoende voorradig was.

Dus wil je doorgronden wat werkelijk bij Heerjansdam hoort, dan moet je verder terugkijken. Heerjansdam is ontstaan na de bedijking van de Zwiendrechtse Waard in 1331. Daarvoor was er zeker bewoning, maar die werd permanent bedreigd door overstromingen van de binnen rivier de Waal.

Het is een boerengemeenschap en verbouwen veelal vlas en graan. Zij moeten 1/10 van hun inkomsten in contanten afstaan aan de ambachtsheer die eigenaar is van alle polders. Het was een arme bevolking, die lang z'n brood verdiende met het bewerken van het vlas. Een werkzaamheid die zwaar en ongezond was. Stoflongen was een veel voorkomende kwaal.

Boerderij en woonhuis liggen in elkaars verlengde. Als de dood zo bang voor overstromingen werd er natuurlijk op de dijk gebouwd. De nok van de woning ligt even hoog als de nok van de schuur. Als de schuur benedendijks door ging was deze zo dubbel zo hoog.

De bouw was simpel. Het woonhuis was van steen gemaakt en de schuur van de karakteristieke zwart houten rabat delen. Een typologie waar men in deze regio trots op is. Je ziet h'm dan ook in vele varianten.

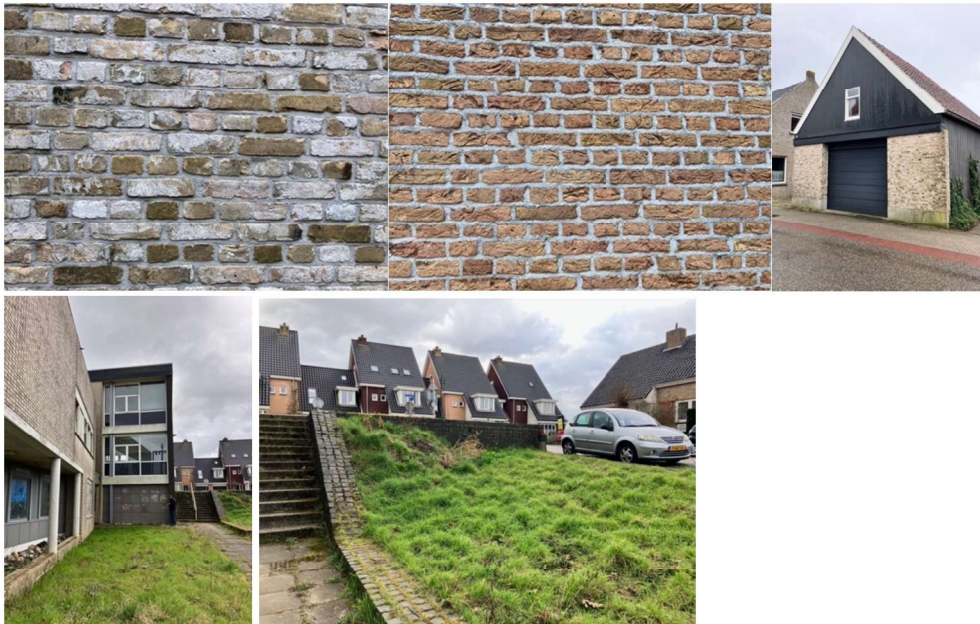
De kleur van de steen

Het contrast van de boerderij was voornamelijk licht-donker. De donkere rabatdelen steken duidelijk af tegen het metselwerk. Het oude raadhuis is gelegen aan de dorpsstraat in Heerjansdam en hier zijn nog veel voorbeelden te zien van woningen die eind 19^e eeuw gebouwd werden. De kleur is voornamelijk licht geel en met af en toe een rode variant. De licht gele steen is ook niet zo gek. Rondom Gouda aan de Hollandse IJssel stonden veel steenfabrieken. Door het afsluiten van de Hollandse IJssel in de 13^e eeuw was deze rivier verworden tot een getijde rivier. Het leem dat zo werd afgezet werd gebruikt om stenen mee te maken. We kennen ze voornamelijk als de bekende IJsselsteentjes. En deze zie je in alle varianten terug in Dorpsstraat.

Als kleurbeeld hebben we een aantal gevels gefotografeerd. De dorpsstraat wordt aardig gebruikt door auto verkeer en dus vervuult de lichtgele steen snel. Ook de nieuwbouw woningen op de dijk spelen een beetje met dit thema. En zeker de uitbreiding van het bestaande raadhuis heeft men voor moderne, strakke steen in een licht kleur gekozen. Dit alles geeft toch een aardige aanwijzing waar we het moeten zoeken.

Het bestaande raadhuis

Kijk naar het bestaande raadhuis en je ziet eigenlijk iets gek. De transparantie valt natuurlijk als eerste op, maar kijk je verder dan zijn het de zijgelvels gemaakt van blokken vulkanische steen en de dakrand. Beide zijn bijna zwart uitgevoerd. Dus de “schuur” is nu het hoofdgebouw geworden. Misschien niet in volume, maar wel in belangrijkheid /representativiteit. Dit zie je momenteel vaker in de directe omgeving.

Hier is een mooi voorbeeld. De schuur lijkt nu het hoofdvolume geworden. En het stenenhuis, zonder ramen, lijkt meer op een bijgebouw.

Conclusie

Het is duidelijk dat het contrast de voorkeur heeft, dus een lichte steen. Vanuit de vormgeving van de nieuwe toevoeging zijn we niet op zoek naar een “historiserende” handvormsteen. Een strakke steen heeft de voorkeur. Die mag voor de levendigheid wel meerkleurig zijn. Hieronder een voorbeeld van de richting die wij zoeken.

